

Prof. dr. sc. Herman Haller

Ravnatelj Kliničkog bolničkog centra Rijeka, pročelnik Katedre za ginekologiju i opstetriciju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i predstojnik Klinike za ginekologiju i porodništvo KBC Rijeka

Ja se ispričavam. Ne želim biti svakom loncu poklopac, ali potaknut sam najprije riječima profesora Muzura, koji je rekao “duhovno”. Pa naravno, duhovno je svakako dobro, međutim mi smo danas ipak ušli u tehnološko društvo i našim pacijentima, ja to iz osobnog iskustva govorim, treba duhovno, ali oni su tako dobro upoznati sa svim onim tehničkim pričama, da zahtijevaju i tehničko. A tehnika vam danas znači novac. Novac, opet se vraćam na novac—ne možemo razgovarati bez novca—28 milijardi nije dovoljno. 28 milijardi je dovoljno za ono što imamo i čak dajemo više od 28 milijardi. Nemojmo se oko novaca natezati.

Međutim, ja bih vam se zahvalio. Ja podržavam sve što ste rekli i kao zaposlenik i kao liječnik i kao idealist, ako hoćete. Ja mojim studentima kažem: gospodo, ako ste se opredijelili za zdravstvo, za liječnika, za taj poziv, to vam nije posao. To je poziv, to je stil života. Mi radimo osam sati na poslu, ali doma morate raditi i ako hoćete nastaviti educirati se i uopće usvojiti ta znanja, morate puno, puno više dati. Prema tome, mi *de facto* sebe dajemo u potpunosti. Međutim, treba ipak odrediti realnu cijenu rada kako bismo sačuvali vlastito dostojanstvo. Cijenu rada. A iz toga će sve drugo proizaći. Nemojmo prodavati maglu. Cijena rada je u Hrvatskoj podcijenjena. Zašto? S čim se uspoređujemo?

Vraćam se natrag. Još jednu misao mi dozvolite. Već sam postao dosadan. Ljudi dobre volje, reforma, sve skupa... Ljudi dobre volje će naći rješenje. Privatno—društveno, to su velike dileme. Mi idemo u Europu, ja nemam dileme. Kod mene je “društveno”, jer da sam mislio privatno, ne bih bio na toj funkciji na kojoj jesam. Prema tome, moj osobni pogled i stav je jasan. Međutim, činjenica je da Europa od nas traži u mnogim sektorima privatizaciju, jer smatra da je društveno podložno korupciji, mitu i, u konačnici, destruktiji. To je stav lidera Europe. Mi težimo tom konglomeratu država, koje ni same ne znaju kuda idu, bar za nas male ljude koji to gledamo. Ali isto tako imali smo—ono što smo imali nekad davno—imali smo Štampara, imali smo jednu viziju. Ta vizija je danas u potpunosti etablirana u skandinavskim zemljama, ali s pravima i dužnostima s obje strane, o čemu sam već nešto rekao. Znači, vrlo je jednostavno: opredijeliti se. To je problem: ako nešto donesemo, da se onda toga i držimo. Ako se moramo držati, onda je pitanje tko će to kontrolirati. A onda, kad nekoga nađemo da se toga ne drži, kako ćemo to riješiti. Znači, pitanje je uspostavljanja mehanizama koji moraju biti sazdana na realnim okvirima. Ja se s Vama apsolutno slažem. Ja bih htio imati dvostruku plaću, za boga miloga. Pa nemojte misliti da ne bih htio. Kao obični liječnik, pustimo ravnatelja. I moji liječnici

bi htjeli imati. Ali sada Vam moram reći drugu istinu, koja je možda bolnija. Nemojte me sad, molim Vas, citirati da ja ne želim da se plaće dignu. Svi sustavi koji su naglo digli plaće, nisu ništa bolje radili. Svi sustavi u kojima se plaća bitno umanjila, znači standard pao, jednako su dalje radili. Drugim riječima, nije plaća alfa i omega svega. Ona je, naravno, bitna da bi čovjek mogao živjeti. Apsolutno se slažem s Vama. Ali nemojmo tražiti krivca u plaći, za ono što moramo riješiti. Naravno, Vi ćete se boriti da nam plaće budu bolje. Ja Vam dajem podršku. Ali isto tako mi moramo unutar sebe mnoge stvari riješiti. Liječenje pacijenata—duhovno i tehnološki. Ako pacijentu danas ne date kemoterapiju koju on hoće imati, ako mu ne date 17 pretraga koje on misli da mora imati, on će Vas tužiti, jer za njega nije sve napravljeno. Ja sam osobno doživio od žene intelektualke koju sam operirao, da mi je nakon operacije rekla: “profesore, ja bih da Vi meni danas napravite CT trbuha”. Ja kažem: “gospodo, pa bili smo jučer unutra, riješili smo sve”. “Da, ali za svaki slučaj da budem sigurna”. To je možda jedan ekstrem o kome svima pričam zato što je on smiješan. Ali pokazuje naš mentalni sklop. Znači ako ćemo stvarno rješavati stvari, moramo prije educirati. Koga? Ljude, generacije ljudi. Liječnik primarne prakse—koliko on ima pacijenata? 1700 u prosjeku. Koliko ima vremena u prosjeku da svakog obavi? 10 minuta? Kad idete u Engleskoj ginekologu, znate kako vam to izgleda? Dodejte tamo, onda on vas sjedne i priča. Priča. Što on priča? Ja sam ga pitao. Za to se ljudi educiraju.

Drugo, bolnice. Rekli smo da imamo puno bolnica. Ja mislim da treba 30 bolnica zatvoriti, gospodo. Gospodin Turek, Vi najbolje znate, Slavonija. Nemam ništa protiv Slavonije. Na 20 km su bolnice. Taj model prenesimo u Rijeku. Nema problema; bolnice ćemo otvoriti u Rijeci, u Opatiji, u Voloskom, na Gornjem Jelenju i još ne znam gdje. Danas bolnice, da bi imale jednu operacijsku salu, moraju imati toliko anesteziologa, toliko sestara, toliko opreme, toliko ovoga i onoga i ona mora na terenu napraviti toliko operacija da bi bila isplativa. Pogledajte koliko nam zjape prazne nekakve tehnologije koje smo kupili. Medicina danas ide k objedinjenju, znači centralizaciji. Ne mislim pod centralizacijom na Zagreb. Mislim općenito na nekakve regionalne centralizacije. Ako mi i dalje mislimo imati zdravstvenu zaštitu razbacanu, to je, naravno, neracionalnost. Tko će to napraviti, tko bi to trebao inicirati, kako da to izvedemo? O tome treba razgovarati.

U konačnici moramo postići kompromisni dogovor. I zato ja jedino što plediram iz ove pozicije: nema apsolutne istine, ima kompromisna istina. Ima istina koju možemo sazdati između želja i mogućnosti, u svim segmentima, pogotovo u zdravstvu. Ali nemojmo zaboraviti, gospodo, da je liječnik, sestra odnosno zdravstveni djelatnik u Hrvatskoj dosegao jednu razinu kojom se može ponositi kad gledamo realne okvire u kojima su rasli i u kojima rade. Ne tvrdim da smo mi zdravstveni djelatnici

savršeni. Mislim da moramo puno toga napraviti, ali nemojmo, gospodo, govoriti permanentno da je čaša poluprazna. I nije katastrofa. Mi danas imamo viši broj usluga, kvalitetniju uslugu, uveli smo čitav niz novih dijagnostika i terapija, pacijentima pružamo skoro sve zahvate koji se u Europi pružaju. Prema tome, ja ne vidim tu nikakvu katastrofu. Mi bismo htjeli bolje, ja bih tako rekao. Mi želimo bolje. Zato smo tu.